

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни
ОБЛІК В БАНКАХ (ТРЕНІНГ-КУРС)
підготовки бакалавра
галузі знань 07 Управління та адміністрування
спеціальності 071 Облік і оподаткування
освітньо-професійної програми Облік і аудит

Луцьк – 2023

Силабус навчальної дисципліни ОБЛІК В БАНКАХ (ТРЕНІНГ-КУРС)
підготовки бакалавра, галузі знань 07 Управління та адміністрування,
спеціальності 071 Облік і оподаткування, за освітньо-професійною програмою
Облік і аудит

Розробники: Маркус О. В., доцент кафедри обліку і оподаткування, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:
гарант ОПП
Облік і оподаткування

доц. Анна САФАРОВА

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування
протокол № 7 від 10 січня 2023 р.

Завідувач кафедри:

проф. Ірина САДОВСЬКА

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	07 «Управління та адміністрування», 071 «Облік і оподаткування» «Облік і аудит» Бакалавр	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>120 / 4</u>		Рік навчання <u>4-ий</u>
		Семестр <u>8-ий</u>
		Лекції <u>22</u> год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) <u>44</u> год.
		Самостійна робота <u>44</u> год.
		Консультації <u>10</u> год.
Мова навчання	Українська	
	Форма контролю: <u>екзамен</u>	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові – [Маркус Ольга Віталіївна](#)
Науковий ступінь – кандидат економічних наук
Вчене звання – доцент
Посада – доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактна інформація: +38-095-510-36-04, Markus.Olga@vnu.edu.ua
Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Дисципліна «Облік в банках (тренінг-курс)» націлена на формування вмінь і навиків студентів щодо вибору методів і процедур обліку базових операцій комерційного банку; ознайомлення з основними вимогами нормативно-правових актів НБУ щодо обліку банківських операцій і складання фінансової звітності з метою надання користувачам неупередженої інформації про показники та результати господарської діяльності комерційного банку.

2. Пререквізити. Вивчення дисципліни студент розпочинає після опанування таких дисциплін освітнього ступеню «бакалавр», як: «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік I», «Фінансовий облік II», «Звітність підприємств», «Аудит», «Управлінський облік», а також виконання комплексних курсових робіт.

Постреквізити. Вивчення дисципліни сприятиме кращому засвоєнню таких дисциплін, як: «Бухгалтерський облік в управлінні підприємствами», «Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного планування», «Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки» тощо.

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета вивчення дисципліни «Облік в банках (тренінг-курс)» – оволодіння студентами професійними знаннями щодо системи реєстрації, накопичення, обробки, узагальнення,

зберігання та контролю інформації про операції, здійснювані у банківському секторі, для задоволення потреб зовнішніх та внутрішніх користувачів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Облік в банках (тренінг-курс)» є: формування знань і вмінь визначати особливості бухгалтерського обліку в банківських установах та здатності користуватися нормативно-правовими документами, що регламентують банківську діяльність; набуття вмінь документального забезпечення та відображення банківських операцій, активів та пасивів банку у системі рахунків бухгалтерського обліку; ідентифікувати доходи і витрати банку як об'єкт обліку, володіти методикою обліку та класифікацією рахунків обліку доходів і витрат банку.

Після завершення вивчення дисципліни студенти зможуть:

- користуватися нормативно-правовими документами, що регламентують банківську діяльність в процесі ведення бухгалтерського обліку комерційного банку;
- документувати та відображати банківські операції у системі рахунків бухгалтерського обліку комерційного банку;
- відображати банківські активи та пасиви у системі рахунків бухгалтерського обліку комерційного банку;
- здійснювати облік доходів і витрат комерційного банку;
- визначати фінансовий результат здійснення банківської діяльності та досліджувати методику розподілу прибутку.

4. Результати навчання (компетентності).

Компетентності, які студент набуде в результаті вивчення дисципліни.

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	Результати навчання
071 – Облік і оподаткування	ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	СК08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів. СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	ПР02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств. ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1.						
Формування облікової системи банку та основні принципи його діяльності						
ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В БАНКАХ	10	2	4	4	0	Т / 4
ТЕМА 2. ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ	13	4	4	4	1	ПЗ, Т / 4
ТЕМА 3. ОБЛІК ДОХОДІВ І ВИТРАТ	15	2	4	8	1	ПЗ, Т / 4
ТЕМА 4. ОБЛІК КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ	11	2	4	4	1	ПЗ, Т / 4
ТЕМА 5. ОБЛІК БЕЗГОТІВКОВИХ ОПЕРАЦІЙ	17	2	6	8	1	ПЗ, Т / 4
Разом за модулем 1	66	12	22	28	4	20
Змістовий модуль 2.						
Відображення в обліку фінансово-господарської діяльності банку						
ТЕМА 6. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З КРЕДИТУВАННЯ	13	2	6	4	1	ПЗ, Т / 4
ТЕМА 7. ОБЛІК ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ	9	2	4	2	1	ПЗ, Т / 4
ТЕМА 8. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ	11	2	4	4	1	ПЗ, Т / 4
ТЕМА 9. ОБЛІК ОПЕРАЦІЙ З ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ АКТИВАМИ БАНКУ	11	2	4	4	1	ПЗ, Т / 4
ТЕМА 10. СКЛАДАННЯ ТА ПОДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКУ	10	2	4	2	2	ПЗ, Т / 4
Разом за модулем 2	54	10	22	16	6	20
Підсумкові роботи						60
Модульна контрольна робота № 1						30
Модульна контрольна робота № 2						30
Всього годин/Балів	120	22	44	44	10	100

Форма контролю*: Т – тестування, ПЗ – виконання практичних завдань

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота передбачає: підготовку до аудиторних (практичних) занять; опрацювання лекційного матеріалу та самостійне опрацювання окремих тем (питань); розв'язання практичних завдань; підготовку до усіх видів контролю.

IV. Політика оцінювання

Основні принципи організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти розкриті у Положенні про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3xyVDTk>).

Політика викладача щодо здобувача освіти ґрунтується на засадах ефективної співпраці. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись термінів, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом, заздалегідь повідомляти викладача про відсутність на занятті. Через об'єктивні причини (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний план навчання) навчання може відбуватись в онлайн формі з використанням системи Moodle, Office 365 (Teams) за погодженням із керівником курсу.

Під час вивчення ОК при поточному контролі оцінюванню підлягають результати навчання, що виявляються через продемонстровані здобувачем знання та набуті уміння й навички, а саме:

- за роботу на практичних заняттях;
- за виконання підсумкових контрольних робіт;
- за виконання завдання самостійної роботи.

Під час проведення підсумкових контрольних робіт передбачене оцінювання результатів навчання, які здобувач набув після опанування навчального матеріалу змістового модуля. Передбачено 2 підсумкові контрольні роботи, які можуть проводитися у формі розв'язування практичних завдань;

Підсумкові контрольні роботи можуть бути проведені в синхронному режимі (як аудиторна контрольна робота) або асинхронному режимі (наприклад, засобами платформи Moodle чи Office 365 (Teams)).

Викладач завчасно інформує здобувачів про терміни проведення, зміст та форму підсумкових контрольних робіт.

Політика викладача щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки на основі Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній т/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі українки (<https://bit.ly/3dquuuY>).

Визнання результатів навчання, отриманих у формальній освіті, можливе: під час переведення здобувача освіти з іншого закладу вищої освіти; під час поновлення здобувача освіти на навчання до ВНУ імені Лесі Українки; за результатами навчання в рамках програм академічної мобільності, програм «Подвійний диплом»; за результатами вступу на перший (бакалаврський) рівень на базі освітнього рівня «фаховий молодший бакалавр», освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»; за результатами навчання, здобутими з використанням елементів дуальної освіти; під час навчання здобувача освіти у двох і більше закладах освіти або ОПП.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, визнаються шляхом валідації.

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як ОК в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом ОК.

Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи,

тренінги, майстер-класи, наукові публікації, науково-дослідна робота, робота у наукових гуртках, індивідуальні завдання, що поглиблюють навчальний матеріал освітньої компоненти, навчання на таких платформах як: Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn та інших) в обсязі, що загалом не перевищує 10% від загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На бакалаврському рівні це не більше ніж 6 кредитів.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК, але довший термін, наприклад, не пізніше 01 грудня та 01 травня, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час виконання практичних завдань, індивідуальної самостійної роботи студента, заборонені.

Вимоги до академічної доброчесності визначаються Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3QNPrNT>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Терміни виконання практичних робіт, самостійної роботи викладач повідомляє на перших заняттях або прописує на інтернет-платформі курсу. Письмові роботи, які виконуватимуться з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Терміни ліквідації академічної заборгованості визначає розклад заліково-екзаменаційної сесії.

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю – залік.

Семестровий залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав види навчальної роботи, запропоновані викладачем. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

Залік під час ліквідацій академічної заборгованості викладач виставляє за результатами виконання завдань в письмовій формі (максимум 100 балів, з них 20 балів за кожне з двох теоретичних питань та 20 балів за розв'язання кожного з трьох практичних завдань).

Підсумкова оцінка за вивчення курсу розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Опитування, виконання практичних завдань, розв'язування кейсів на практичних заняттях	40
Модульна контрольна робота №1 (теми 1–5) – тестові питання	30
Модульна контрольна робота №2 (теми 6–10) – тестові питання	30
Екзамен (теми 1–10) – тестові та теоретичні питання	60

Формою підсумкового контролю є іспит.

Якщо студент успішно виконав усі запропоновані викладачем завдання й отримав остаточною оцінку не менше, ніж 75 балів, підсумкову оцінку він отримує без складання іспиту. Така оцінка виставляється в день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності студента.

Якщо студент отримав остаточною оцінку нижчу за 75 балів, підсумкова оцінка визначається як сума балів, отриманих за поточний контроль (максимум 40 балів) та екзаменаційної оцінки (максимум 60 балів).

Екзаменаційна оцінка визначається за результатами виконання екзаменаційних завдань, які вміщують 2 теоретичних та 2 тестових питання.

Питання для підсумкового контролю з курсу «Облік в банках (тренінг-курс)»:

1. Система бухгалтерського обліку в банках та її складові.
2. Характеристика обліково-операційної роботи в банку.
3. Організація аналітичного і синтетичного обліку в банках.
4. Сутність і структура Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України.
5. Структура капіталу банку і вимоги до його відображення у фінансовій звітності.
6. Облік операцій з формування статутного капіталу.
7. Облік операцій з власними акціями.
8. Облік розрахунків з акціонерами банку.
9. Організація роботи з готівкового обігу установами банків України.
10. Характеристика касових операцій.
11. Організація виконання касових операцій банків з клієнтами.
12. Облік операцій з приймання готівки.
13. Облік операцій з видачі готівки.
14. Порядок забезпечення банків готівкою.
15. Облік коштів банку на коррахунках. Облік міжбанківських розрахунків.
16. Відкриття банками рахунків клієнтів та використання коштів за ними.
17. Облік операцій при розрахунках платіжними дорученнями.
18. Облік операцій при розрахунках платіжними вимогами-дорученнями.
19. Розрахунки платіжними вимогами в разі здійснення примусового списання (стягнення) коштів, їх облік.
20. Облік операцій при розрахунках чеками.
21. Облік операцій при розрахунках акредитивами.
22. Облік операцій з використанням платіжних карток.
23. Сутність депозитних операцій та відображення їх класифікаційних груп у Плані рахунків бухгалтерського обліку банків України.
24. Облік залучених вкладів (депозитів) клієнтів банку.
25. Облік залучених та розміщених вкладів (депозитів) на міжбанківському ринку.
26. Сутність, класифікація та принципи відображення кредитних операцій в обліковій системі банку.
27. Характеристика рахунків, що служать для обліку банківських кредитів.
28. Облік забезпечення кредитних операцій.
29. Облік наданих кредитів та погашення заборгованості за наданими кредитами.
30. Облік доходів за кредитними операціями.
31. Облік формування та використання спеціальних резервів на покриття можливих втрат за наданими кредитами.
32. Особливості бухгалтерського обліку окремих видів кредитних операцій.
33. Облік міжбанківських кредитних операцій.
34. Загальні принципи оцінки та обліку у портфелях банку.
35. Облік цінних паперів у торговому портфелі банку.
36. Облік цінних паперів у портфелі банку до погашення.

37. Облік цінних паперів у портфелі банку на продаж.
38. Облік комісійних операцій з цінними паперами.
39. Облік боргових цінних паперів власної емісії.
40. Особливості відображення валютних статей у фінансовій звітності.
41. Необхідність переоцінки іноземної валюти. Вимоги МСБО щодо переоцінки іноземної валюти.
42. Особливості обліку обмінних операцій із готівкою іноземною валютою.
43. Відображення в обліку операцій з купівлі-продажу безготівкової іноземної валюти.
44. Облік операцій з придбання та створення основних засобів і нематеріальних активів.
45. Відображення в обліку операцій з поліпшенням основних засобів і вдосконаленням нематеріальних активів
46. Облік операцій з переоцінки основних засобів.
47. Облік амортизації основних засобів і нематеріальних активів.
48. Облік операцій з вибуття основних засобів і нематеріальних активів.
49. Облік операцій з фінансового лізингу.
50. Облік операцій з оперативного лізингу.
51. Класифікація доходів і витрат банку та відображення класифікаційних груп у Плані рахунків бухгалтерського обліку.
52. Облік доходів і витрат на основі базових принципів МСБО.
53. Правила обліку доходів (витрат).
54. Загальні принципи відображення в бухгалтерському обліку доходів.
55. Загальні принципи відображення в бухгалтерському обліку витрат.
56. Порядок нарахування доходів і витрат.
57. Порядок закриття рахунків доходів та витрат та визначення фінансового результату діяльності банку.
58. Облік нарахування заробітної плати та розрахунків з працівниками банку.
59. Облік підзвітних сум.
60. Облік запасів матеріальних цінностей.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Алексеєнко С. А. Бухгалтерський облік і звітність у комерційних банках : навч. посіб. Київ : Аграрна освіта, 2019. 418 с.
2. Кіндрацька Л. М. Фінансовий та управлінський облік у банках : підруч. Київ : КНЕУ, 2019. 816 с.
3. Литвин Н. Б. Фінансовий облік у банках (у контексті МСФЗ) : підруч. ; [2-ге вид., доп. і перероб.]. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 676 с.
4. Маркус О. В. Бухгалтерський облік у комерційних банках : підруч. Луцьк : ПП Іванюк, 2019 174 с.

5. Медвідь Л. Г., Фостяк І. В. Облік у банках : навч. посіб. для студ. напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» Львів : В-во ПП «Магнолія 2006», 2020. 360 с.

6. Смерічевський С. Ф., Кірізлєєва А. С. Фінансовий облік у банках : підруч. Київ : Кондор, 2019. 407 с.

Інтернет-ресурси

1. Інструкція з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів банків України : Затверджено Постановою Правління Національного банку України від 20.12.2005 р. № 480 Редакція від 26.09.2014 р. : URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.10.2021).

2. Інструкція з бухгалтерського обліку запасів матеріальних цінностей банків України: Постанова Правління НБУ від 10.12.2004 р., № 625 Редакція від 26.09.2014. URL : <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 25.10.2021).

3. Інструкція з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: Постанова Правління НБУ від 20.10.2004 р., № 495 Редакція від 05.03.2016. URL : <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 10.11.2021).

4. Інструкція з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні: Постанова Правління НБУ від 31.03.2017 р., № 29. URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 05.12.2021).

5. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Правління НБУ від 21.01.2004 р. № 22 Редакція від 31.01.2019 URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2021).

6. Інструкція про ведення касових операцій банками в Україні: Постанова Правління НБУ від 25.09.2018 р., № 103. URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.11.2021).

7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Постанова Правління НБУ від 11.09.2017 р., № 89. URL : <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2021).

8. Інструкція про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валюті: Постанова Правління НБУ від 12.11.2003 р., № 492 Редакція від 31.01.2019. URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2021).

9. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Затв. постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р., № 368 Редакція від 27.02.2019. URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.12.2021).

10. Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України : Затв. постановою Правління НБУ від 24.10.2011 р., № 373 Редакція від 01.01.2019. URL : <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 27.12.2021).